

Sopron M.J. Város Önkormányzata
Dr. Fodor Tamás
Polgármester

Tárgy: Településfejlesztési koncepció
Ikt.sz.: C140721/1

Tisztelt Polgármester Úr!

2014. július 2-án köszönettel megkaptuk a Településfejlesztési koncepció tervezetét és az azt megalapozó tanulmányt. Bár a tervezők nem helybéliek, részletesen bejárták, és elemezték a város elhagyatott területeit, zöldterületeit, egyéb jellemző helyeit. Széles körből gyűjtötték össze a várost érintő adatokat. **A megalapozó tanulmány ezért hasznos alapidokumentuma a mai Sopronnak!**

(Az 500 oldalas elemzést terjedelme miatt nehéz áttekinteni, de néhány fontos megállapításával egyetértve ajánljuk szíves figyelmükbe.)

Működésünk 23 éve alatt már több hasonló tervezethez írtunk részletes javaslatokat, és mivel azok alapelvekből következnek, most is érvényesek. Most csak a legfontosabbakat foglaljuk össze.

Élve a kifüggesztett tervek véleményezési jogával, a lakosságot érintő konkrét tervekről a megszabott határidőig külön adjuk be észrevételeinket, de természetesen a két levél szorosan összefügg egymással.

Pozitív jövőkép:

A soproni táj (a Fertő, a Lajta- és a Soproni-hegység közti terület, azon belül különösen Sopron és közvetlen szomszédai) **minden adottsága a kiemelt gyógyhellyé, virágzó-gyümölcsöző példává fejlődését szolgálja.** Ilyen **csak itt lehet**, mert mindent megkaptunk a természettől és elődeinktől, hogy egészséges összhangban, élő közösségben gyógyítsuk az ide érkezőket, és mint már annyiszor, egész Hazánkra kisugárzó példát mutassunk!

Szerencsés **gyógyklímánk**, erdeink, rétjeink, élővizeink, hagyományos kertségeink, szervesen nőtt és parkokkal teli városunk, kivételesen jó ivóvizünk, gyógyvizeink, gyógyagyagunk és az ide települt rengeteg gyógyító ember mind ezt a jövőt alapozza meg.

Sopron valódi **központja lehet** a természetvédők, környezetvédők, erdészek, biogazdák, természetgyógyászok, tájgyógyítók, hagyományos kézművesek, zenészek és terményfeldolgozók képzésének.

A környék egyben kísérleti és bemutatóhelye is lehet az **egészséges, fenntartható életmódnak.**

A Világörökség, a Nemzeti Park, a Natúrparc és más védett területek, a nagy múltú természetbúvárkodás és erdőjárás, a messze földön híres zárandoklatok egységes értéké teszik ezt az **egyedülálló Táj-háromságot.**

Mindezt a kivételes értéket **kár lenne feláldozni**, és lakóhelyünket iparteleppé, lakóteleppé, bevásárlóközponttá, útszéli „tranzitállomássá”, áruátrakóhellyé változtatni, ami bárhol máshol is lehet (de sehol sem emberhez méltó).

Már most számos kezdeményezés irányul efelé a szelíd, szeretetteljes jövő felé!

A fentiek alapján javaslataink a jövőről szóló tervekhez:

A Táj értékei:

+ Az A/3.1 **ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV lapjainak alapelvei megfontolandók!**

(Védendő természeti és kulturális értékeink, érzékeny területek, jó termőföldek, vízbázisok)

+ A sokféle óhajjal teli jövőkép egyik reális eleme az **elhagyott, sebzett területek természetessé, gyógyító helyé alakítása** (például a volt téglagyári tavak gyógyfürdőzésre, a bányafalak agyag-terápiára alkalmasak.)

+ Az emlegetett „barnamezőket” is lehet „zöldmezőkké” alakítani, hogy újra legyen virágos, gyógynövényes rétség Sopron körül! Ezeket még kaszálni sem kell, mert semmi károsat nem teremnek. (A hasznos növények viszont a megfelelő időben gyűjthetők róluk.) Mindemellett sokkal szebbek és színesebbek, mint a mostani letarolt, kiégett gyeppek.

+ Nemzetközileg, országosan és helyileg védett értékeink igazából **értünk, és nem ellenünk** védettek.

Milyen szerencsénk, hogy Sopronban ennyi van belőlük! Ez adja Sopron lényegét más településekhez képest!

+ Ami (még) nem védett, az józan belátásunkra, jóságunkra van bízva; és ezekből is milyen sok van! Milyen jó, hogy gyepsávok, parkok, kertek vannak mindenfelé, hogy még a kő, beton és aszfalt réseiből is zöld nő, hogy ipartelepi kerítések és régi országutak mentén gyümölcsfák élnek, és a tetőkön is van moha. Vének mindezt eltüntetni, vegyszerezni, kopsztani, tövig nyírni!

+ **Sopron az erdők városa.** Legyen példa az egészséges, természetes erdőkre! A most készülő új üzemtervben már efelé lehet mozdulni, ha mindenki úgy akarja. Legfontosabb erőforrásunk és vonzerőnk az erdő! Meghatározza a levegőnket, klímát és közérzetet javít. Ráadásul vizet, rengeteg alapanyagot és terményt ad.

Ha itt maradna és hasznosulna a kivágott fa, akár a fajtákok, kézzel készült fabútorok hazája is lehetnének.

Vízgazdálkodás:

+ **Élővizeink** a táj szerves részei, de mint vízforrások is szóba jöhetnek, ha szerényen és alázattal bánunk velük. Forrásaink, patakjaink, tavaink mind éltetőink, tiszta vizük, természetes környezetük, növényvel borított partjaik ma már jogszabályban is előírt alapfeltételek. (Pl. EU Víz-Keret-irányelv)

+ További vizsgálatot érdemel a vízfogyasztásunk és a szennyvízelvezetés. A mennyiségekben nagy ellentmondások vannak! Az utánpótlás mértéke szerint **csökkenteni kell a vízkivételt**, hogy ne száradjon ki a táj, és tartósan legyen ivóvizünk. (Ma kb. az ötven évvel ezelőtti esőket fogyasztjuk!)

+ Ahol csak lehet, a **komposztálást** (pl. árnyékszékék) és a **természetes** (gyökérszónás) **tisztítást** kellene alkalmazni, ami jelentősen csökkentené a vízszükségletet és tisztítómű terhelését.

+ A 400. oldalon végre megjelent a **csapadékvízzel való gazdálkodás** jelszava! Alapelvként is ajánljuk az ajándék csapadékvíz tiszteletteljes hasznosítását! (Helytálló a figyelmeztetés, hogy egyre szárazabbá válik környékünk is, amit siettet a felületek burkolása, a növényzet irtása, a vizek elvezetése, a vízpazarlás (pl. növények helyett aszfaltlocsolás, zivatarban szökőkútsobogás, stb. Alig 30 éve még a nyári víztakarékosság volt a szokás.)

+ A gazdag Bécshöz hasonlóan nálunk is érdemes lenne a **parkok öntözését helyben gyűjtött esővízzel** megoldani!

+ A **vízellátásban** sürgősen **különválasztandó a valódi ivóvíz** (amire ma még kiváló a soproni csapvíz!) és az egyéb célokra szükséges víz (csapadékból vagy „szürkevízből” fedezhető), hogy ne legyen szükség a híresen jó minőség lerontására. Ez megoldaná a vízkeménység álproblémáját is.

+ A város burkolt felületeiről (tetők, utcák) lefolyó rengeteg vizet a város „alatt”, vagyis attól délkeletre lehet összegyűjteni, nem az északnyugati határ közelében! (A tervezett tározók alig kapnának utánpótlást!)

+ Árvízveszélyt is éppen a sok burkolatról összefolyó városi víz okoz, azt is csak a mederre települt emberi létesítmények miatt!)

Mindenkinek ajánljuk, nézze meg esőben, milyen bőségesen ontják a vizet az ereszcsovek: mint a legbővizűbb forrásunk! És ilyen ereszcsőből több ezer van Sopronban! Kár elengedni ezt a sok vizet!

+ A már rég kijelölt **vízbázisok** hatásos védelmét meg kell oldani! (Kőhidai-medence, Fertő-part, Balf környéke.)

+ Az erdei forrásfürdőként épült **lóveri uszoda** ma már túlzásfolt, de az erdő rovására semmiképp sem szabad bővíteni, inkább - ahogyan régebben is volt -, több kisebb (esetleg ideiglenes) uszodát kellene máshol létesíteni, de azokat sem csapvízzel, hanem csapadékkal töltve.

Energiagazdálkodás:

+ Igazán megújuló energia csak a növények éves növekménye (vesszők, lomb, termés), és a szeretet.

+ Városi komposztálással sok energia (biogáz és hő) nyerhető a lakóterületeken. (Lásd pl. Güssing példáját!)

De itt is **első a takarékoság**, és nem a pazarló igények kielégítése. (Jó hőszigeteléssel akár fűtés nélküli ház is készíthető! Ablakokon át a nagy csarnokok is fényt kaphatnak. Ha a vizet nem letről szivattyúzzuk, a világítást nem az égnek irányítjuk, ha a közelből származik az élelmünk és tárgyaink, ha a szemetünket helyben hasznosítjuk, ha a helyi lelkesedést, emberi erőt összesítjük, rengeteg energiát takaríthatunk meg!)

+ A szél útjába nem szélérőműveket, hanem **véderdőket kellene telepíteni**. A szélenergia kisméretű, a ma támogatott óriás kerekeknél sokkal ötletesebb berendezésekkel hasznosítható.

+ A már kibányászott rengeteg jó minőségű agyagot égetetlen **vályogtéglák készítésére** lehetne használni, ami szintén nagy energiamegtakarítás az építkezésben.

Közlekedés:

+ 1989-től jelentősen **csökkent a városon átmenő forgalom**, az akkori török dugók eltűntek. Akkor még senki sem akart távoli kikötőkhöz csatlakozni, csak ezt a tömeges vándorlást a város peremére szorítani. És akkor még a RO-LA volt az új találmány a szennyezés csökkentésére. Az újratervezés jó alkalom lenne az átgondolásra: jó-e, ha csak „útszéli” tranzitállomás leszünk, vagy ennél sokkal többre méltó Sopron?

Érdemes-e feláldoznunk éppen az idejövők számára vonzó kivételesen ép és szép tájat? Nemrég mi is megkaptuk Horvátország közlekedésfejlesztési tervezetét, hogy az Espoo-i egyezmény szerint szomszédként véleményezhessünk. Ott sokkal hangsúlyosabb a természet, a táj védelme, az energiatakarékos és környezetbarát megoldások keresése, a közútról vasútra terelés. És vajon mit szólnak osztrák szomszédaink

Sopron terveihez? Hátha ők másképp képzelik a „boldog, egészséges, fenntartható jövőt”. A Sopron-anno honlapon nemcsak a közlekedési káosz rémképe látható, hanem az is, milyen gonddal alakították, ápolták, szépítették lakóhelyüket a soproniak. Többnyire önerőből.

+ Eddig minden fórumon elvetett, de újból előkerült ötlet, hogy a **vidéki buszállomás** a Lőverekben legyen. Ez forgalmilag indokolatlan, megközelítése nehézkes, nagy zaj és füstszennyezéssel járna.

A vasútállomás előtti tér, vagy a fűtőerőmű kerítése menti sáv a Csengery utcai körforgalom és a vasúti híd között sokkal ésszerűbb lenne.

+ A **vasúti aluljáró meghosszabbítása** már régi terv, amióta nincs gyalogos felüljáró, hiányzik is.

+ Sopron nagyrészt bejárható lenne gyalog és kerékpárral, ha megengednék az ilyen szelíd közlekedést.

A távolsági utaknál sokkal **fontosabb a belső közlekedés**, a városrészek közti összekötések. (Pl. Béke út szélén, szélesebb járdákon, mellékutcákban.)

+ A harmadik közlekedési mód a többféle **környezetbarát közösségi jármű** lenne, átgondolt menetrenddel és útvonalakkal. (Kisbuszok, HÉV új vasúti megállókkal, esetleg kisvasút.)

+ A megszűnő vasút helyetti közút visszalépést jelent!

+ Csak ezután jönnek az autók, de ha az előzőek jól használhatók, akkor már sokkal kisebb mértékben, mert sokan áttérnének az egészségesebb járművekre. (Lásd pl. Hollandiát!)

+ Az utóbbi években jelentősen megnőtt a **Sopron feletti légiforgalom**. Kis és nagy repülőgépek zaja és füstje zavarja nyugalunkat, és balesetveszélyt is jelentenek.

+ A város jövőjében is fontos a környezetet mérgező, épületeinket veszélyeztető **szűnyogirtás** átgondolása, és egy szelídebb megoldásra való áttérés. A téma látszólag jelentéktelen, pedig hosszú időre meghatározza az itt élők (nem csak emberek!) egészségét, talajaink állapotát, és a tápláléklánc által egész életközösségünket.

A régi légi jármű műemlékeink közti manőverezése talán ennél is közvetlenebb veszélyt jelent! (Részletes szakértői álláspont pl. a Madártani Egyesület honlapján olvasható:

http://www.mme.hu/a_szunyogirtas_termeszetvedelmi_kockazatai_es_biologiai_megoldasai)

Életmód, nevelés, oktatás:

Segítséggel, bátorítással, támogatással az itt élők sokat tehetnek környezetük és a maguk egészségéért.

+ A **helyi gazdálkodás**, kézműves feldolgozás, piac felkarolásával minimálisra csökkenthető a hulladék, az anyag- és energiafelhasználás, a szállítás és munkába vagy vásárolni utazás, növelhető a családok együtt töltött ideje, javul az emberek egészsége, és ezzel maga a táj is tisztábbá és természetesebbé válik.

+ A **nevelés** hagyományos családi körben a leghatásosabb, de a jó példa másutt is hasznos. A kisegítő iskolákhoz hasonlóan máshol is már kis kortól kézi munkákat, kertészkedést, szabadban való egyes tevékenységeket lehet tanítani.

+ A város egészségét, különösen a zöldterületeit **egy-egy kis közösségre lehetne bízni**, akik részt vennének az ültetésben, fenntartásban.

+ A változásokat, tervezést a **helyiek teljes körű bevonásával** érdemes elkezdni, hogy mindenki felelősnek érezze magát lakóhelyéért. A gyerekek sokszor találékonyabbak a jó megoldások megtalálásában!

+ Feltétele ennek a korai ismerkedés a környékkel, amiből **helyismeret, hazaszeretet** fejlődik.

+ Az is fontos, hogy a kisgyerekek kertes, természetközeli helyen nevelkedjenek. Ebben szerencsés Sopron, mert még vannak meghagyott **szép óvodakertek**, de minél több eszköz nélküli játszótér („**gyerekfuttató**”!) is elkelne a falak között. Ahol nincs más, csak fa, bokor és virágos gyep.

A **turizmust** szándékosan kihagytuk, mert csak akkor jönnek vendégek, ha jól érzik magukat, és tanulhatnak is a helyiektől. A legjobb lenne, ha még segítenének is!

A helyismeretben, környezeti nevelésben, takarékos háztartásban, egészséges életmódban továbbra is szívesen tevékenykedünk, együttműködve más szervezetekkel, közösségekkel.

A tájat érintő kérdésekben, tervezésben is örömmel részt veszünk, segítünk!

Köszönjük szépen a lehetőséget a tervezet véleményezésére! Bízunk benne, hogy a legjobb tervek szerint, a legteljesebb összhangban fog élni szeretett városunk!

Sopron, 2014. július 21.

Tisztelettel:

Hárs Olivér

Castanea Környezetvédelmi Egyesület